

5HD200 Hospodářské dějiny

Přednáška č. 7

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Rusko

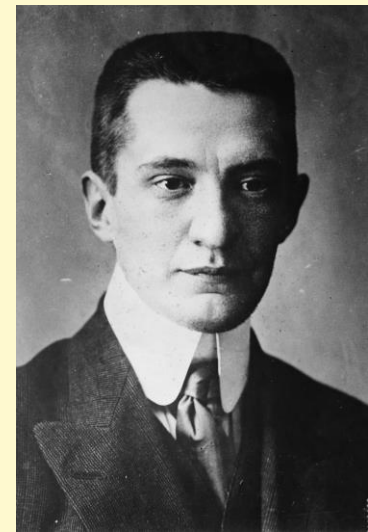
První světová válka

- hospodářská zátěž, problémy se zásobováním
- otázka dopravy spojeneckých dodávek
- severní cesta (chybějící přístav, problémy s železničním spojením)

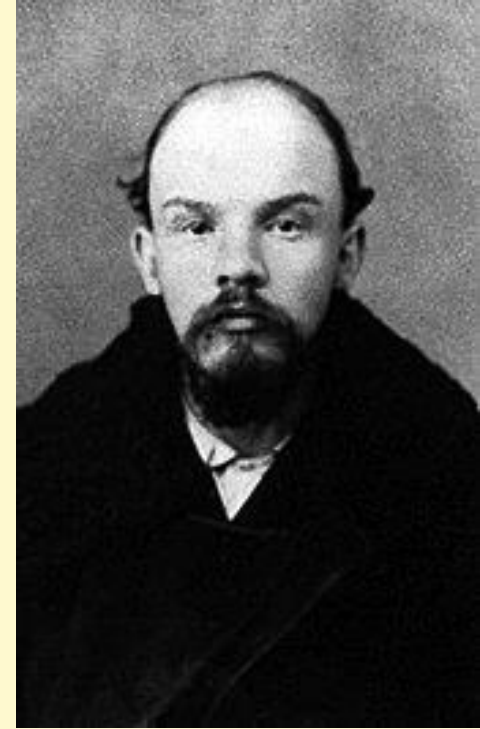
Rusko

První světová válka

- role Mikuláše II.
- kolaps carského režimu v roce 1917 (Únorová revoluce)
- Prozatímní vláda (G. Lvov, A. F. Kerenskij)

Rusko

Počátky komunistického hnutí v Rusku

- Sociálně demokratická dělnická strana Ruska (1898)
- časopis Iskra, Vladimír Iljič Uljanov (Lenin)
- Co dělat? (1901/1902) – proklamace
– rozštěpení sociální demokracie

Rusko

Menševici a bolševici

- Lenin x Martov
- spor o strukturu strany, členskou základnu, otázku převzetí moc
- Role menševiků v roce 1917

Sovětské Rusko

Rusko v době „Velké říjnové revoluce“

- hospodářské vyčerpání, demoralizace armády
- zaostalá země – potřeba zásadních reforem
- neuskutečněná vize světové revoluce

Sovětské Rusko

Dekret o míru

- morální proklamace vyzývající k ukončení první světové války
- otázka vyvedení Ruska z války „za každou cenu“ – spor uvnitř bolševického vedení
- reakce ostatních států
- Brestlitevský mír (3. března 1918)

Sovětské Rusko

Dekret o půdě

- fakticky zrušil institut soukromého vlastnictví půdy
- inicioval rozsáhlou pozemkovou reformu
- zestátnění půdy šlechty, církve carské rodiny
- do státního vlastnictví velká část budov, znárodněny lesy, nerostné bohatství
- rozdělování půdy do bezplatného užívání

Sovětské Rusko

Občanská válka v Rusku

- Rudá armáda x Bělogvardějci
- Důvody bolševického vítězství:

Nejednotnost bělogvardějského tábora

Kontroverzní role intervenčních jednotek

L.D. Trockij a jeho způsob velení Rudé armády

Bolševická kontrola hlavních průmyslových center

Sovětské Rusko

Válečný komunismus (1918-1921)

- represivní politika vůči venkovu
- přidělový systém
- všeobecná pracovní povinnost
- masové zestátňování
- naturalizace hospodářství
- plán elektrifikace Ruska - GOELRO

Sovětské Rusko

NEP (Nová ekonomická politika)

- cílem revitalizace a stabilizace ekonomiky, zavádění tržních prvků
- důraz na zvýšení agrární produkce
- měnová reforma
- „skromná“ reprivatizace
- úspěšný hospodářský program x předmětem sporů v bolševickém vedení

SSSR

Přechod na stalinistický hospodářský model

- leden 1924 – smrt Lenina – boj o pozici nového vůdce
- důvody Stalinova vzestupu – politická a fyzická likvidace oponentů
- Stalin – opuštění NEPu – zrod nové ekonomické strategie ve druhé polovině 20. let

SSSR

První pětiletý plán (1928-1932)

- industrializace (důraz na těžký průmysl)
- snaha o dosažení hospodářské nezávislosti (autarkie)
- kontroverzní výsledky
- vysoký kvantitativní růst, rozvoj nových odvětví
- nerovnováha, negativní sociálně-ekonomické důsledky

SSSR

Zemědělství

- zahájení masové kolektivizace v roce 1929
- kolchozy - nejčastěji zakládanou formou kolchozu artěl
- zřizování nových sovchozů
- násilný charakter kolektivizace
- propad agrární výroby (případ živočišné výroby), hladomor

SSSR

Druhý pětiletý plán (1933-1937)

- růst objemu průmyslové výroby (vysoké investice do průmyslu)
- „výroba pro výrobu“ (nutnost plnění cílových kvót) x nedostatečná nabídka spotřební zboží
- budování palivoenergetického a metalurgického komplexu na Urale.
- dokončení kolektivizace

SSSR

Třetí pětiletý plán (1938-1942)

- pokračují hlavní prvky strategie předcházejících let
- důraz na rozšíření zbrojní výroby
- budování průmyslových závodů ve východních částech SSSR - zejména na Urale a Sibiři
- Sovětský svaz druhým největším průmyslovým producentem (cca 10% podíl na světové průmyslové výrobě)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

